

D E O D U C T
M E D I T A T I O S . E V A N G E L I I
D O M I N I C A I I I . P O S T
E P I P H A N I A S

Additis S. Patrum dictis, Quæstio-

numq; aliquot decisione, ad uberiorem textus, eum opus est,
explicationem, & Heterodoxorum refutationem.

Q U A M
In Regia Aboënsi Academia.

P R E S I D E

D N . Æ S C H I L L O P E T R Æ O
S. S. Theol. Doct. Profess. & Civitatis ejusdem Pastore.

*Examini subiicit, in Auditorio Majori, horis solitis
Ad diem 5. Decembris. Anni 1649.*

G A B R I E L G E O R G I I T H A U V O N I U S
F I N L A N D U S

(A) *Ambros. lib. 5 super Lucam Tom. S.*

Nihil medium est inter opus Dei atq; præceptum: quia in Præcepto est opus, & voluntas Dei, potestas est. Si ergo voluntas Dei eius potestas est, qui unius voluntatis Trinitatem assertunt unius potestis assertunt potestatis.

(B) *Crypsilog. ad Erodium*

Creator mirabilium miratur, aurum conditor quasi qui non audiat sic stupeat auditus: sed cum gentilem sic credidisse miratur, incredulitatem corripit Judæorum.

A B O Æ.

Excudebat Petrus Wald/ Acad. Typogr. Anno 1649.

Nobilissimo, maximè strenuo & magnanimo Viro

Dn. CAROLO De La MOTTE

Hereditario in Lembile & Lahis &c, à S. Regia Majestate
te constituto Majori Equesteri; Mecenatis suo de-
venerando.

Spectatissimo, Prudentiss. Generis splendore ornatussimo, mut-
toq; rerum usu exercitatissimo Viro

DN. I O H A N N I R R Ó E L
Hæredetario in Jøestjæl Civ. Viburg, Patricio & con-
suli Attentissimo; Patrono & sobrino suo jugiter venerando.

Venerabilibus, Humanitate, pietate & Doctrina ornatissimis Viris

DN. Henrico Colliandro, | **DN. Micaeli M. Stenbergio,**
Ecclesiæ Aboënsis symmista | **in Ecclesia Halicoennsi verbi**
vigilantissimo, Fautori suo | **Div. ministro fidelissimo;**
honorando | **Affini suo amicè dilecto.**

DN. Arvido Florino in | **DN. Johañi G. Thauvonio,**
téplo cathedrali Aboën. ver- | **Ecclesiarum Swartæ &**
bi ministro per vigili: Amico | **Unsfo pastori meritiss. Fra-**
Ebenefactori Colendo | **tri suo germano, & Amantis-**
| **simo.**

Exercitium hoc Theolog. in debitæ gratitudinis indicium
& paratiſſ. studij declarandi gratia, obſervanter
officiosè & Fraterne D. D. D.

Gabriel Georgij Thauvonijs.
Respondens.

DOMINICA III. POST EPIPHANIAS

In Sancte & Summe Laudanda Trinitatis, Patris, filii
& Spiritus Sancti nomine.

Invoce me in die tribulationis: eruam te **E** & honori
ficabis me. Psalmo: 50. v. 13. Quibus verbis docetur 1.
Dei voluntatem esse, ut in angustia, quæcunq; tandem
sit, sive famis & inopia, sive captivitas & vincula, sive
morbi & ægritudines, sive periculum in mari, sive steri
litas agrorum, sive persecutio & vexatio, quorum omni
um sit mentio Psal. 107. Constituti, serio Deū invocent &
petant auxilium. 2. Quod velit certo certius opem se
invocantibus in Spiritu & veritate ferre. 3. Quod non
aliud requirat pro auxilio præstito, quam honorem & lau
dem nominis tui. Hæc enim sunt sacrificia Deo pla
centia, Spiritus nimirum contritus & cor humiliatum ut
Psal: 51. dicitur. Et hi sunt vituli labiorum nostrorum
ut loquitur Oseas cap. 4. & hostia viva Deoq; placens
rationalis cultus Rom. 12. Hic cultus divinus quoq; com
mendatur nobis Rom. 10. Cum ait Apostolus: quod si
confessus fueris ore tuo Dominum JESVM, & credide
ris in corde tuo, quod Deus illum suscitaverit à mortuis
salvus eris. Requiritur E. fides in corde & confessio
in ore: quibus Apostolus vult adjungi invocationem cum
ait: Quicunq; invocaverit nomen domini salvus erit.
Hujus rei etiam in hodierno Evangelio admonemur.

Oremus autem Deum, ut Evangelium bodiernum, ita medi-
tari queamus, ut cedat in nominis divini gloriam, nobis in
augmentum & incrementum doctrine, & bonorum operum, in
spem & fiduciam, & tandem in eternam beatitudinem. Dica-
mus igitur Pater noster &c.

EVANG. Matth. 8.v. i.usq; ad 18.

Cum descendisset autem de monte, securæ sunt eum
turba multæ, & ecce leprosus accedens, adoravit eum
dicens: Domine, si velis, potes me mundare. Pro-
tensa manu, tetigit illam Jesus dicens: volo, mun-
dus esto. Ac protinus mundata fuit illius lepra. Et
dicit illi JESUS: vide, nec cui dixeris sed abi, ostende
te ipsum sacerdoti, & offer munus, quod jussit offerre
Moses, in testimonium ipsis. Porro cum ingressus
fuisset Jesus Capernaum, adiit eum Centurio obsecranc
eum, & dicens: Domine, famulus meus decumbit do-
mi paralijticus, ac graziter discruciatur. Et dicit
illi Jesus: Ego cum venero, medebor illi. Et respon-
dens Centurio, dixit. Domine, non sum idoneus, ut
tecum meum subeas: Imo tantum dic verbum, &
sanabitur famulus meus. Nam & ego sum homo,
alterius potestati subdit, & habeo sub me milites. & di-
co huic, vade, & vadit, & alteri veni, & venit, &
servo: meofac hoc, & facit. Hæc autem cum audi-
visset Jesus, admiratus est, & ait sequentibus se: Amé-
lico vobis, ne in Israël quidem tantum fidei reperi.

Dico

Dico autem vobis quod multi ab oriente & occidente
venturi sunt, & accumbent cum Abram & Iacob, &
Jacob in Regno Celorum. Filii vero regni ejiciun-
tur in tenebras extremas, illic erit ploratus & stridor
dentium: Et dixit Jesus Centurioni: Abi & quem
admodum credis, ita fiat tibi. Et sanatus est famu-
lus ejus, hora illa.

Dicas Historias Evangelista in hodierno Evangelio no-
bis diligenter considerandas proponit. Prior de
quodam leproso, qui Christo ex monte descendenti oc-
currit, eumque adorat ac ait: Domine si vis potes me
mundare. Tum Christus extensa manu eum tangit,
haec verba proferebat: Volo ego mundus esto. Ad quo-
rum verborum prolationem, mox, & illa ipsa hora mun-
datus est a lepra sua. Prohibet vero Christus ne ulli hoc
dicat, sed mox vadat & sacerdotibus se ostendat, & of-
ferat eis munus in testimonium juxta legem Mosis. Al-
tera Historia est de quodam centurione, qui in civitate
Capernaum Christum adivit & intercessit apud ipsum
pro servo domini jacente paralitico: ut Christus eum digna
retur sanare. Eius tanta fides erat in Christum, ut non
dubitaret, quin posset eum sanare, si saltem verbum di-
ceret Christus, quamvis non suum tectum ingrederetur
ad agrotum: Argumentatur autem ita, Ego (inquit
centurio) habeo sub me milites & illi obemperant dum
aliquid jubeo, ideo credo Christo, hanc esse potentiam,
quod omnia pedibus ejus sint subjecta, & proinde omnes
mordi; ut opus non sit ad illos depellendos, aliud
quam solum verbum. Hanc fidem Christus magnope-

re extollit, dicens, quod ne in Israël quidem talē inven-
rit fidem. Adjungit insuper quærelam de filijs regni
excludendis ex regno cœlorum. Multos vero venturos
ait ab oriente & occidente, ac sessuos cum Abrahā, Isaac
& Jacob in regno Cœlorum. Deinderedit Christus
ad petitionem centurionis, ac dicit ei: ut vis fiat tibi; ad
quam vocem convaluit puer e jesus illa ipsa hora.

Ad monemur in hoc Evangelio, de observatione præ-
cepti secundi. Non assumes nomen domini Dei tui
in vanum. Quod Luth. sic explicat: Debemus Deū
timere & diligere, ne per nomen ejus maledicamus,
Iuremus, Incantemus, mentiamur, aut dolis fallamus:
sed in omni necessitate illud invoceamus, adoremus, &
cum gratiarum actione laudemus. Confirmatur preter
rea articulus fidej nostræ secundus de Christi salvatoris
nostræ Divinitate, quæ ex eo asseritur, quod leprosum
mundet, & paraliticum sanet, solo verbo. Excitamur ad
orandum: ut Deus det panem quotidianum, cuius non
minima portio est, sanitas & bona valetudo.

P A R T E S,

1. *De leproso mundato.*
2. *De paralytico sanato*

Atq; hæ sunt istæ partes, quas hac vice breviter & sim-
plisiter tractare constituimus: Omnipotens & eternus
Deus Pater noster cœlestis dilectissimus, nobis omnibus benedi-
cas, cunctaq; utiliter & fructuose cedere faciat.

P A R S P R I M A.

In qua meditamur:

I. Tem-

I. Tempus ab Evangelista no-

tatum, quo hic leprosus à Christo sanatus, videlicet cum Christus de monte descendit. In hoc monte Christus prolixam habuit concionem, quæ describitur apud huc nostrum Evangelistam Cap: 5. 6. 7. Quem montem Christus ascenderat adconcionandum, cum vidisset multam turbam ad se venire: ut scribitur Matth: 5. Cum autem absolvisset sermonem suum, & magnam sui admirationem in auditoribus excitasset, docebat enim potenter, & velut habens autoritatem, & non ut scribæ: Dum descendit de monte hoc, in descensu, occurrit ei hic leprosus, & petit se mundari à leprâ suâ, quod etiam factum est, ut mox audiemus?

L. C. Sicut leprosus non ideo neglegit occasionem petendi opem à Christo, quâ mundaretur à suâ leprâ, quod Christus occupat esset ja alijs & multis quidem beneficeret, docendo eos ac informando, sed respicit suam miseriam, suam lepram, ab hac liberari cupit; attenit ad illam occasionem, quod jam præsens esset Christus; sic & nos non ideo cessabimus Deum invocare & auxiliū ab illo petere, quia multi præter nos ipsū invocant, existimantes quasi ideo omnes gravaretur juvare. ab sit talis cogitatio Sol ipsis creature nō defatigatur omnibꝫ inseruendo, beneficiendo. Tanto min⁹ creator ipse defatigatur preces exaudiendo & in necessitate constitutos juvando. Esaiæ..40:v. 26,27. 28. 29. 30 Cap:50:2.v. Jeré.23.:v. 27.

Sciendum itaq; Deum paratum esse ad audiendas preces nostras, omni tempore, die ac nocte, mane & vesperi. Psal. 121: 4. 5. Et in hoc Evangelio Christus id ipsum, satis superq; exemplo suo testatur suam prom pti tudinem ad mundandum hunc leporum. Non offenditur

torejus adventu, precibusve, nec jubet discedere & alia vi-
ce redire, sed de ejus adventu lætnis, mox annuit ejus pe-
titioni.

II. Modum quo sanationem

imperavit leprosus. Leprosus hic 1. cum fiducia cor-
dis adit Christum, non dubitans quin Christus se munda-
re posset, si vellet. SI VIS (Inquit) potes me mundare.
2. Adorat Christum in humilitate cordis. Marcus di-
cit, quod genua flexit. Lucas dicit quod prociderat in
faciem. Quæ omnia humilitatem indicant. 3. Oratio,
nem ipsam sic informat: ut ostendat se non desiderasse
sanitatem corporis, nisi hæc sanitas cedat in gloriam
Dei, & non sit æternæ saluti impedimento. Mayult in
tota sua vita esse & manere leprosus, si Dei voluntati sic
placeat, quam corporis sanitatem cum salutis æternæ
dispendio, & sine bona Dei voluntate recuperare. com-
mittit itaq; totum negocium, voluntati ac beneplacito
Christi, nec dubitat quicquam, de potentia Christi, si mo-
dò Christo placuerit. Hæc oratione leprosi Christus
ad mundandum ipsum à lepra flectitur, ideoq; manum
statim extendit, & corpus ipsius leprorum tangit, dicen-
do: Volo mundus esto; quibus verbis extemplo sanita-
tem leprosus recepit. (A)

L. C. Ex oratione leprosi, dum conditionaliter
petit à Christo sanitatem corporis; & Christus ad illam
petitionem: candem confert, discimus bona corporalia,
ut liberationem à morbis, à periculis, & alia tempora-
lia bona, sint petenda, cum exceptione & conditione, vñ
si sit bona Dei voluntas, si Deus noverit nos illis recte uñ
posse. Sunt enim talia hæc bona temporalia, ut facili
me homo illis abuti queat, & tunc homini maxime noxia
ideoq;

ideoq; David restitutionem sui in regnum Divinæ voluntati commisit. 2. Sam. 15. 25. Matt. 26: 39. Christus patris voluntati committit, si non liceat poculum istud iræ dininæ evitare: Spiritualia bona, ut sunt remissio peccatorum, gubernatio per Spiritum sanctum, conservatio in verbo & vera religione, præsidium in temptationibus, fidei & Charitatis incrementa, salus & vita æterna, sine omni dubitatione & conditione petenda & expectanda Psal. 51: 3. 12. Job. 19: 25. Rom. 8: 38. Ezech. 33. Luc. 11. 13. His bonis spiritualibus homo ita abuti non potest, ceduntq; hæc temp̄er in Dei gloriam, & nostrā salutem ideoq; vult DEUS etiam illa semper dare, nec placet ideo ista oratio; si vis sanctificetur nomen tuum, adveniat regnum tuum dimitte nobis debita nostra.

III. Admonitionem Christi

ad leprosum mundatum. Leprosus postquam mundatus esset à lepra, præcipit Christus ne ulli hoc miraculum dicat, ac revelet, & ut mox vadat & sacerdotibus se ostendat, & offerat munus quod Moses offerre jussit in testimonium illis, videlicet juxta legem Mosis, qua habetur Levit. 14. Quod vero Christus prohibet leprorum cuiquam revelare à quo mundatus est, voluit docere (uti Crysostomus existimat) nos non debere esse arrogantes & gloriæ cupidos, si aliquid boni à nobis geratur non nobis sed Deo adscribendum, ut Psal. 115: 1. habetur non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloria. Jubetur deinde ire ad sacerdotes & se illis ostendere, i. propter legis approbationem: ut doceret Christus legi divinæ deberi reverentiam & obedientiam, lex enim iste ceremonialis de mundandis leprosis adhuc vigebat, non dum solenniter erat abrogata. 2. Prop-

ter Miraculi confirmationem, ut ipsi etiam sacerdotes esseat testes hujus Miraculi; ut alijs idem narrare possent & sic Christi potentia latius innotesceret. 3. propter sacerdotum utilitatem ut videntes crederent & salvarentur, 4: ut discamus & nos sacerdotes honorare, & dare illis quae eis debentur. 5. Ut ostenderet Christus illos qui lepra spirituali hoc est peccato infecti, alias mundari non posse nisi adeant sacerdotes, peccata sua confiteantur & absolutionem petant. 6. Ut sacerdotes & scribae non possent praetexere ignorantiam, quasi illis miracula ignorascent. Sed hoc ipsum miraculum, dicat illis testimonium, Messiam mundi salvatorem, venisse jam in hunc mundum.

L. C. 1. Ministerium verbū & qui in hoc vivunt honosrandi sunt & non contemnendi, hoc docuit Christus leprosum ad sacerdotes amandans. Deinde illis, portio ista quae eis ad sustentationem debetur liberaliter porrigitur Syrac: 7: 31. 33. Proverb: 3: 9. Syrac. 35: 6. 7. 1. cor. 9: 7. Gal. 6: 7.

L. C. 2. Ostendit Christus remittendo leprosum ad sacerdotes incredulos, quibus veritas innotuit, nec tamen reddebantur meliores, nos non debere cessare ab increpatiōe, adhortatiōe illorū qui Evangelium nō credūt. Quod si redduntur meliores bene est, & anima illorum salvata est: quod si verò nō locum dent admonitionibus, inexcusabiles sunt, & sibi iram colligunt in die iræ. Rom. 2: 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. II.

SECUNDA PARS.

In prima parte vidimus leprosum mundatum: in hac secunda parte sanationem paralyticū considerabimus.

I. Centurionis pro servo suo

intercessionem. Sanctus Lucas hanc Historiam scribens Capite 7. refert, Hunc Centurionem cum audisset de Iesu mississe ad eum seniores Judæorum qui rogarent eum, ut veniret & sanaret servum ejus, illi autem cum venissent ad Jesum, rogarunt eum sollicitè dicentes ei, quia dignus est, ut hoc ei præstes, diligit enim gētē nostrā & Synagogam ipse ædificavit nobis. Jesus autem ivit cum illis, & cum jam non longe essent à domo, misit ad cum centurio amicos, dicens ei Domine noli te vexare non enim sum dignus ut tectum meum subeas, propter quod & me ipsum non sum indignum arbitratus, ut veniam ad te, sed die verbo, & sanabitur puer meus. Nam & ego homo hominum sub potestate constitutus habens sub me milites & dico huic vade, & vadit, & alij veni & venit, & servo meo fac hoc, & facit. Matthæus v. in ho- dierno Evangelio scribit centurionem ipsum accessuisse ad Jesum & dixisse; Domine puer meus jacet in domo paralyticus & malè habet, & quod J E S U S Centurioni dixerat. Ego veniam & curabo ipsum. In hac rela- tione utriusq; Evangelistæ licet in verbis aliqua sit discrepantia sensus unus & idem. Lucas non volum refert quod Centurio intercesserit apud Christum pro servo suo, sed & indicat modum quomodo intercesserit, vñz non in persona propria, sed per suos legatos; Matth. vero de modo intercessionis nihil refert, sed tantum rem ipsam indicat videlicet quod hic Centurio pro servo suo ægrotante Christum rogavit, & an in propria persona vel per alios hoc fecerit non indicat.

L. C. Quod Centurio curam habet servi sui, quod eo
ægrotante apud Christum intercedit facit boni patris ca-
milia, & domini officium, neque enim saltem cura habe-
da est famulorum & ancillarum cum integra sint valeru-
dine, cum valent laborare & obire vocationis suæ munia
sed etiam dum ægrotant & nihil operis facere valent, in
humanus erat ille dominus cuius mentio fit i. Reg. 33:13.
qui servum suum dum ægrotare caput, in manus hosti-
um reliquit, qui etiam fame moriturus fuisset, nisi David
superveniens cibo eum recreasset. Sunt equidem ser-
vi iuxta Apostoli i. Tim 6 dominorum suorum fra-
tres, propter eandem religionem, fidem, spem, & vitæ
æternæ hereditatem. E. humaniter tractandi Eph.6. servi
etiam sint fideles, obedientes & diligentes in officio,
dent operam ut diligenter a suis dominis sicuti hic ser-
vus dicitur fuisse charus domino suo, & in magno apud
ipsum precio, unde colligitur ipsum fuisse servum bo-
num fidelem obedientem & diligentem, non talem vero
ut iste iniquus Luc. 16, vel negligentem, ut iste servus
Matth. 25, qui defoderat talentum suum, nec de lucro
fuit sollicitus Prov. 14: v. 35. cap. 17: 2. Syr. 10: v. 28.
Proverb. 25.

II. Fidem Centurionis. Credi-

dit Christum tam potentem esse, ut posset etiam verbo
absentem ægrotum sanare, quæ sanè magna fuit fides,
ac propterea a Christo valde commendata, ac præfertur
Centurio ipsis Judæis & Israëlitis: non inveni (inquit
Christus) talem fidem in Israël, conquæritur etiam de
suis Israëlitis & Judæis, quos hic vocat filios regni, qui-
bus primò annuncia fidum erat Evangelium, & ex qui-
bus Christus erat oriundus, & apud quos Christus etiam
docuit

docuit & miracula fecit, quod pauci ex iis in se firmiter credere voluerent, ac propterea essent rejiciendi in tenebras exteriores ubi est fletus & stridor dentium. Multos autem dicit venturos ex gentibus, ex oriente & occidente, futuros æternæ gloriæ cum S. Patriarchis participes; haec ipsius fides adjunctam sibi habuit quoq; singularem humilitatem, qua se indignum reputavit ut Christus suum teatum subiret.

L. C. Non dubitandum de Christi potentia, firmiter credendum quod possit præstare quicquid vult in cœlo & terra, Matth. 28. data est mihi omnis potestas, Dixit se daturum vescientibus in S. coena sub pane & vino suum corpus & sanguinem, utiq; potest etiam hanc suam promissionem implere, non est abbreviata ejus potentia non est absens a nobis cum carne & sanguine suo, sedet ad dexteram Dei & omnia replet, qui vero Christum omnipotentem negant esse, illi cu occæcatis Judæis in has exteriores tenebras mittendi sunt ubi erit eis infidelitatis pretium fletus & stridor dentium Matth. 25. v. 30. Apocalyp: 16: v. 20.

III. Servi sanationem. Post

commendationem fidei Centurionis dixit Christus ei, vade & sicut credidisti fiat tibi; & illa ipsa hora sanatus est servus ejus. Paralysis, qua torquebatur servus, morbus est ut plurimum incurabilis. Incurabilem hunc morbum Christus solo verbo sanat, & absentem quidem ægrotum, quia enim Centurio tantam in Christum habuit fidem ut crederet absentem servum solo Christi verbo sanari posse acquievit Christus in hac ejus fide, & ægrotum non adjit, sed tantum dixit: Fiat tibi sicut credidisti,

Credis me posse verbo servum absentem sanare? Ecce
juxta fidem tuam sanatus eris servus, & mox illa ipsa ho-
ra sanitatem plenariè consequutus es servus.

L. C. 1. Ex curatione leprosi. & servi paralytici sa-
natione, quorum uterque per preces in fide ad Christum
sanitati restitutis & videmus precum in fide factarum
efficaciam. Oratio, justi valde esticax ubi seria Psal.
145. v. 8. Syr: 35: v. 20. Job. 5. v. 24. seqq. Psal.
107. v. 28. 29.

L. C. 2. Quia maxima pars hominum ~~huius~~
intemperantia, & culpa sibi morbos accerset ideo ple-
ctitur. Diligentius igitur mores regendi nobis sunt &
consilendum est valetudini nostræ, nec nostra intempe-
rantia, crapula & ebrietate ipsi nobis morbos accersamus
sed cum sic accersiti sunt, nihilominus petenda est libe-
ratio poenarum sicut & psal. 107. docetur his verbis.
Stulti qui propter viam flagitorum ipsorum, & propter
iniquitates suas affliguntur, omnem escam abominata
est anima eorum, & appropinquaverunt usque ad portas
mortis, & clamaverunt ad dominum eum tribularentur
& de necessitatibus liberavit eos. Misit verbum suum
& sanavit eos: & eripuit eos: confiteantur domino pro
misericordia ejus, & pro mirabilibus ejus erga filios ho-
minum, & sacrificient sacrificium cordis suæ, & annun-
ciant opera ejus in exaltatione. Nemo itaque cogitare
debet quando ægrotat; Ego peccavi E. DEUS me non
exaudiet Tali cogitatione languescit & impeditur in-
vocatio & petitio remissionis peccatorum, & mitigationis
poenæ commeritæ, quin potius obsequiamur manda-
to divino. Invoca me in die tribulationis Psal. 50:

tibi

Tibi igitur aeternæ fili Dei, toto pectore gratias agimus, quod
tua voce vocatos, & ad te configuentes, omnes laborantes &
oneratos, tam gentes quam Iudeos recipis sanas & salvas, teque
obsecramus ut nostri misertus, nos a lepra & paralyse peccati &
mortis liberes, sicut Iudeum leprosum, & seruum Centurionis
hominem Etnicum liberasti, & eam incolumentem nobis re-
stituas, quam ad tuam imaginem & similitudinem a te creasti, an-
te lapsum, & peccati lepram immensa tua bonitate ornata habui-
mus, qui cum patre & spiritu sancto tuo regnas Deus per omnia
secula seculorum Amen.

Benedictio, & Claritas, & Sapientia, & Gratiarum actio, & Honor, & Vir-
tus, & Fortitudo, DEO nostro, in Secula seculorum, Amen. Apoc, 7: 12

QUESTIONS.

Cur Christus tetigerat leprsum? *Resp.*

Rattones 3. Colligit Theophilactus: nempe quod
ostenderet Christus se legi non esse obnoxium qua lepro-
sum tangere vetuerat, sed potius legis se esse dominum.
2. Quia mundo nihil immundum. 3. Quod sancta
ejus caro sanctificationem communicet.

a. *Undefides Centurionis extitit?*

Fides ejus qua ex auditu concipitur. Rom 10. 17.
inde etiam nata quod audivit de Iesu Luc. 7: 3. Audivit
vel ex prophetarum lectione in synagogis (Iudas quip-
pe synagogam edificarat) cuius doctrinæ præcipuum
caput est premissio de Messia. 2. vel ex Regio caper-
naitico Joh. 4: 5. 3: cognoverat, quanta verbi salvato-
ris virtus esset atq; efficacia. 3. Hoc vel Juxta Crysostomū
audi-

audivit miraculum leprosi sanati: sed plus, inquit idem
vidit, quam audivit Homil. 27. Quia etsi Centurio vi-
disset omnia signa quæ egisset, non vidisset eum erga ab-
sentes operari miracula, sed ægros ad se adducere. Sal-
meron Jesuita sine ullo scripturæ & pietatis sale, insulſe
nimis fidem illam dicit esse à D E O infundente, quam
illi ob ejus bonitatem expressiorem donare voluerit, quia
bonus erat, & servi sui diligentem curam habebat: qua-
si bonitate aliqua tale Dei donum mortalis mereri possit,
Joh. 6: 29. Quasi fidem ulla præcedant bona opera, &
non potius ex ea bona omnia procedant ut loquutus
Prosper. de vita contemplat. lib. 3. C. 21. 13. Quasi
ullus absq; fide placere poslit Deo Heb: 11 v. 6. Et qua-
si ullum opus absq; fide bonum dici queat Rom. 14 v. 23.
Sepissime verò accidit, ut etiam ex Ethnicis quidam do-
ctrinam promissionum ex sanctis populi Jrael discenter
& amplectarentur & verum Deum illius populi & libera-
torem generis humani agnoscerent, & vera fide & invo-
catione & cultibus veris colerent, qualis fuit Naaman. 2.
Reg. 5. Cyrus. 2. Paralip. 3. 6. & multi alij. Tales Eccle-
siæ membra fuerunt & hæredes vitæ æternæ, etiamsi ri-
tus ac ceremonias populi Jrael non observabant. Et
fulsit in talibus magna illa & arcana sapientia, quod remis-
sio peccatorum tantum propter hunc liberatorem po-
pulo Jrael promissum contingere quod ad hunc redi-
ptore fide configiendum, & hic unus Deus populo Jrael
patescens cognoscendus & invocandus, & voluntas
hojus veri Dei, ex prophetarum voce discenda & quæré-
da sit, & non alibi, &c.

Talis fuit & hic Centurio, qui promissionem recte intellexit ac didicierat vel à
Jairo Archisynagoga sui oppidi, vel à Josepho, vel ab horum auditoribus, vi-
ris sanctis & recte intentatis. Ac intelligit Centurio Messiam esse filium Dei
quem scit venturum ad hoc, ut peccatum & mortem destruat, ac iustitiam
& vitam eternam restituat.